

LOJSTA

Socken i Hemse [ting](#) i Burs [setting](#), [Suder treding](#). Skrivs tidigast ca 1235, i den äldsta [taxuslistan](#), som "Loystum" och i den från 1200-talets senare del som "Løsta". Sockennamnet från ett "lojst", "lojstar" – flackt fält, obrukbar, kal slätt.

Äldst är långhus och kor, vilka byggts i mitten av 1200-talet (dendrodatering av långhuset, 1264), med ett senare torn över långhusets västra del, dendrodaterat 1315-1316 (jmf [Anga](#)), vilken dekorerades med målningar runt korfönster, -valv och på nordväggarna i kor och långhus. Före denna kyrka kan dock en äldre (trä?)kyrka ha stått på platsen, vilket indikeras av ett litet triumfkrucifix, som efterbildar ett från 1100-talet, och en dopfont från samma århundrade. Möjligen kan Strelows årtalsangivelse, 1199, avse denna kyrka. Under 1300-talets förra hälft byggdes det nuvarande tornet (dendrodaterat 1315-1316) – kanske efter att en katastrof drabbat det äldre. I korfönstren är alla glasmålningar, utom en, original från 1200-talets mitt. Hundra år senare utfördes målningarna över triumfbågen och på 1400-talet skapade den s k "Passionsmästaren" en fris på långhusets nordvägg. Altartavlan är från 1300-talets mitt, men nymålåd 1896.

Två domare är kända från Lojsta socken, Botleif [Fride], den fromme domaren, som avled 1342, samt hans sonsons son(?) Fride i Lojsta, som 1412 även han var domare i Hemse ting.

I socknen finns det s k "Lojsta slott", anlagt på en hög kulle mellan tre småträsk (sjöar). Vaga spår av bebyggelseanläggningar kan spåras på kullens krön. Det är troligen den tredje av de borgar som vitalianerna anlade, vid sidan av [Landescrone](#) och [Slite slott](#), och som kallades "Gullborg", vilka alla förstördes av tyska orden 1398.

I [taxuslistorna](#) har socknen en avgift om 1 mark.

Foto Dick Wase.

Människornas Visby, den överlägset bästa guiden till Visbys medeltidshistoria.

En jämförelse med Covid-19

HAIMDAGAR
Sökemagasin för alla tidars historia

En jämförelse med Covid-19

Asiaten 1957
Över 5000 sjuka
Svårskilt utbrott i skolorna
Anders R. Ahneman, sid 11-21

Ytterligare anteckningar av en nazistisk antisemit i Ekeby 1932-36
Lindström och Gunnarstrand i ett historiskt blicker *** sid 6-13

RÅDET I VISBY
Från till ca 1585
Dick Wase sid 25-41

Industrihamnen på Åhr 1932-1947
Dittala intervjus, unika fotos
sid 22-26

- Markdelning på Torsburg 1638-39 sid 27
- Brandstodsvärderingar i Gammelgårn 1872 sid 29
- Biskop Karls martyrdöd 1220 och Gutalagens tillkomst sid 30
- Summa Fiskefångst 1949 + Folkmåttet med tank sid 31
- Spöman från Hällvi Torpederad och sänkt sid 32
- fyra gånger Mangsarve vintern-sommaren 1921 sid 33-34
- Vräkning på Hallfreda 1937 sid 34

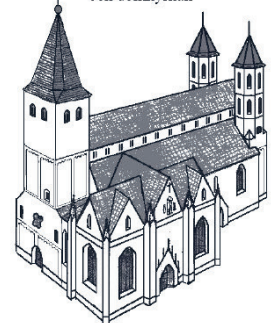
Fotboll Segrare och förlorare målsvep-poängsamt sid 35

Hörsdag
ISSN 1402-0111
www.haimdagar.se

Prenummerera på den i särklass bästa och mest vetenskapliga gotländska historiska tidskriften. *HAIMDAGAR*.
info@haimdagar.se

DE MEDELTIDA VISBYKYRKORNA

En vägledning till kyrkoruinerna och domkyrkan

Dick Wase

De medeltida Visbykyrkorna. Den bästa ciceronen till Visbys medeltida kyrkor.

[Tillbaka till hemsidan](#)

TURSAGRIND

och sju andra övernaturliga historier

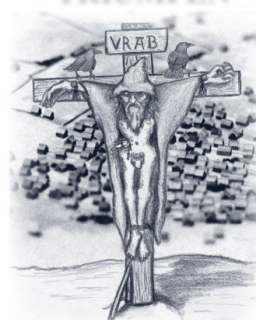

Dick Wase

I skuggan av Triumfen. Den i särklass bästa roman om gotländsk medeltid som har skrivits. Även den mest autentiska medeltidsromanen som skrivits i landet.

Tursagrind. Spännande, övernaturlig läsning för ungdomar från ca 10 års ålder och uppåt. Även med motiv från Gotland.

I SKUGGAN AV TRIUMFEN

En gotländsk medeltidsroman av:
DICK WASE